

Vlaams
Parlement

stuk **1640** (2011-2012) – Nr. 1
ingediend op 30 mei 2012 (2011-2012)

Motie

van de heren Joris Van Hauthem en Wim Van Dijck

betreffende een belangenconflict

TOELICHTING

In het kader van de uitvoering van de zesde staatshervorming werd in de Senaat een wetsvoorstel neergelegd tot wijziging van de wetten op de Raad van State (*Parl. St.* Senaat 2011-12, nr. 5-1563/1).

Door dit wetsvoorstel wordt de behandeling van administratieve geschillen met betrekking tot de randgemeenten overgeheveld van de eentalige Nederlandstalige kamers van de Raad van State naar de algemene vergadering van de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State. Deze laatste is zoals bekend op taalkundig vlak samengesteld uit evenveel Franstalige als Nederlandstalige rechters.

De geschillen die onder de in dit wetsvoorstel voorgestelde regeling vallen, zijn zeer ruim opgevat. Het betreft administratieve geschillen (regelgevingen en handelingen) van alle beleidsniveaus en voogdijoverheden, rechtstreekse aanhangigmaking, schorsing/vernietiging, administratieve cassatie, schadeloosstelling en volle rechtsmacht, vordering bij uiterst dringende noodzakelijkheid enzovoort. Ook een verweerder of tussenkomende partij kan een zaak, onder bepaalde voorwaarden, naar de algemene vergadering van de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State laten overhevelen. Bij samenvoeging van meerdere zaken kunnen zaken in principe, en onder bepaalde voorwaarden, eveneens naar de algemene vergadering worden overgeheveld.

Voor elk van de mogelijk procedurele gevallen die zich kunnen voordoen, wordt er in dit voorstel zoveel mogelijk voor gezorgd dat voor zaken die door Franstaligen aanhangig worden gemaakt, de beslissingen daaromtrent door Franstalige rechters moeten worden genomen of waarbij zij minstens een doorslaggevend medebeslissingsrecht krijgen. Cassatieberoep moet bijvoorbeeld samen worden beoordeeld door de eerste voorzitter en de voorzitter, beiden van een verschillende taalrol, en wordt alleen niet naar de algemene vergadering doorgestuurd indien beiden het daar samen over eens zijn. Ook het onderzoek van de zaak gebeurt door twee leden van het auditoraat van een verschillende taalrol die enkel gezamenlijk kunnen handelen of beslissen, los van het feit dat ze elk afzonderlijk wel hun advies kunnen geven bij het einde van de debatten. In elke mogelijke situatie die zich kan voordoen, wordt dus voorzien dat Franstalige rechters in zaken van Franstaligen doorslaggevend medebeslissingsrecht hebben.

Alleen bij de behandeling van een zaak ten gronde door de algemene vergadering wordt de beslissing, in geval er onenigheid bestaat tussen de Nederlandstalige en de Franstalige rechters, in handen van het lot gelegd door te voorzien dat de stem van de voorzitter doorslaggevend is bij staking van stemmen, en dit voorzitterschap altemeerend door een Nederlandstalige en een Franstalige rechter moet worden waargenomen. Het is evenwel duidelijk dat ook deze regeling kan worden ‘gestuurd’ vermits op voorhand geweten is wanneer een zaak behandeld zal worden onder voorzitterschap van een Nederlandstalige, respectievelijk Franstalige rechter. Op die manier is het bijvoorbeeld goed mogelijk dat Franstalige klagers eerst, onder Nederlandstalig voorzitterschap, een voor hen onbelangrijke zaak aanhangig zouden kunnen maken, om vervolgens een zaak die voor hen politiek cruciaal en communautair omstreden is, onder Franstalig voorzitterschap in te dienen en zodoende door de doorslaggevende stem van de Franstalige voorzitter van de algemene vergadering te laten beslechten in het nadeel van de Vlamingen.

Dat is ook één van de belangrijke achterliggende gedachten van dit wetsvoorstel. De Franstaligen hebben deze regeling immers onder meer uitgedokterd met de uitdrukkelijke bedoeling om de welbekende omzendbrieven-Peeters/Martens onderuit te halen. Bij de Nederlandstalige kamers van de Raad van State hebben ze dienaangaande in het verleden bot gevangen. Het is duidelijk dat zij aan de hand van de nieuwe regeling die vervat zit in het in deze motie omstreden wetsvoorstel een nieuwe aanval willen inzetten om deze

omzendbrieven aan te vechten en teniet te doen. Getuige daarvan zijn de uitspraken van federaal minister van Binnenlandse Zaken Joëlle Milquet, tevens één van de onderhandelars van het communautaire akkoord, in de Kamercommissie voor Binnenlandse Zaken van 15 februari 2012: “Par ailleurs, l’accord de gouvernement prévoit que l’assemblée générale de la section du contentieux administratif du Conseil d’État sera désormais compétente pour le contentieux administratif des six communes périphériques. Je ne doute pas qu’elle sera particulièrement attentive au respect des lois fédérales sur l’emploi des langues en matière administrative et à l’enseignement de l’arrêt de la cour d’appel de Mons que vous avez cité. Je crois que le cadre juridique fédéral est suffisamment clair et connu de tous.”. Ter verduidelijking: het arrest van het Hof van Beroep van Bergen waarover de minister het heeft, verklaarde de omzendbrieven strijdig met de taalwet in bestuurszaken.

Het mag in alle geval duidelijk zijn dat met deze voorgestelde nieuwe regeling opnieuw een inbreuk wordt gepleegd op de Grondwettelijke indeling van het land in taalgebieden en dat er andermaal afbreuk wordt gedaan aan het feit dat de zes randgemeenten Vlaamse gemeenten zijn die in het Vlaamse Gewest gelegen zijn en geschillen die hun oorsprong kennen in deze gemeenten in principe dus door Nederlandstalige rechters zouden moeten worden beslecht.

Hoewel noch het Vlaams Parlement, noch de Vlaamse Regering zich eerder al rechtstreeks over dit communautair gevoelige aspect hebben uitgesproken omdat het tot op heden niet aan de orde was, is het duidelijk dat deze regeling flagrant indruist tegen de geest en de principes die door deze regering en dit parlement in communautaire aangelegenheden altijd naar voor werden geschoven.

In één van de welbekende vijf Vlaamse resoluties van 3 maart 1999, met name in de resolutie betreffende een aantal specifieke aandachtspunten voor de volgende staatshervorming (*Parl. St.* VI. Parl. 1998-99, nr. 1343/1) wordt uitdrukkelijk het volgende gesteld: “1° het territorialiteitsbeginsel en het principe van de niet-inmenging moeten ten volle gerealiseerd en gewaarborgd worden;”.

In de Octopusnota van februari 2008, die werd opgenomen in de Vlaamse regeerverklaring van 13 juli 2009 en dus integraal tot het Vlaams regeerakkoord behoort, formuleerde Vlaams minister-president Kris Peeters het standpunt van zijn regering als volgt: “Ik wil hier ook wijzen op een aantal specifieke aandachtspunten die we in de discussies over een staatshervorming in herinnering willen brengen. Ik vernoem uitdrukkelijk het territorialiteitsbeginsel en het principe van niet-inmenging. Het beginsel van territorialiteit neemt een fundamentele plaats in in het Belgische staatsrecht. Het werd grondwettelijk verankerd door ons land in te delen in 4 taalgebieden (...). De splitsing van het kies- en gerechtelijk arrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde is in dit verband een belangrijke Vlaamse eis omdat de huidige regeling geen rekening houdt met de grondwettelijke indeling van het land in taalgebieden zoals bepaald door artikel 4 van de Grondwet. De Vlaamse overheid verwerpt dan ook elk initiatief dat ingaat tegen onze vraag naar respect voor het Nederlandstalige karakter van de rand rond Brussel en de territoriale integriteit van Vlaanderen.”.

Hoewel hier voornamelijk op federaal niveau, met name op het vlak van Justitie, wordt ingegrepen, en niet rechtstreeks getornd wordt aan de deelstaatbevoegdheden, is het duidelijk dat door deze wijzigingen in de wetten op de Raad van State flagrant afbreuk wordt gedaan aan het Nederlandstalige karakter van de rand rond Brussel en de territoriale integriteit van Vlaanderen. Overigens wordt er zijdelings wel degelijk ook aan de bevoegdheden van de Vlaamse overheid in de zes randgemeenten geraakt, vermits deze wijzigingen een impact hebben op de bevoegdheid van de Vlaamse administratieve rechtscolleges in deze zes gemeenten. Weliswaar bepaalt het voorstel in de toelichting dat “Onderhavig voorstel [...] de materiële en territoriale bevoegdheid van de bestaande administratieve rechtscolleges, zoals bijvoorbeeld de ‘Raad voor Vergunningsbetwistingen’ opgericht door het Vlaamse Gewest, niet in vraag [stelt].”. Maar het vervolgt onmiddellijk: “De admini-

stratieve cassatieberoepen tegen de beslissingen van deze administratieve rechtscolleges zullen voor de algemene vergadering van de Raad van State kunnen worden ingeleid, wanneer de voorwaarden voorzien in dit voorstel vervuld zijn.”. Bovendien is het zeer de vraag wat het effect zal zijn van deze bepalingen voor administratieve rechtscolleges die door de Vlaamse Regering in de toekomst eventueel nog zullen worden opgericht. Gelet op het feit dat voor deze nieuwe bepalingen de ‘stand still’ bedoeld in artikel 16bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen wordt toegepast, heeft het er alle schijn van dat de zes randgemeenten op dat vlak aan de bevoegdheid van deze nieuwe Vlaamse rechtscolleges onttrokken zullen worden.

Ook in de fiches ter voorbereiding van een verdere staatshervorming die door de Vlaamse administratie in opdracht van de Vlaamse Regering werden opgesteld, is duidelijk welke principes in deze aangelegenheid naar voor worden geschoven. Voor de fiches van 2007 betreft het de fiches 12 over de lokale en provinciale verkiezingen en 15 over “Regelgeving inzake de organisatie van de gemeenten – Verruimde bevoegdheden met betrekking tot de zes Vlaamse Randgemeenten en de gemeente Voeren”. De voorstellen in beide fiches zijn duidelijk: “Een homogene bevoegdheidsuitoefening over de lokale en provinciale besturen houdt in dat Vlaanderen bevoegd moet zijn voor het hele Vlaamse grondgebied, inclusief voor de volledige regelgeving m.b.t. de gemeenten met een bijzonder taalstatuut. In de Vlaamse randgemeenten en de gemeente Voeren waarborgt de Vlaamse overheid de betrokkenheid van de beide taalgemeenschappen bij het bestuur van de gemeente, inzonderheid inzake hun aanwezigheid in het college van burgemeester en schepenen en in het vast bureau van het OCMW, alsook de bevoegdheid om bij gebrek aan consensus in die colleges een aangelegenheid voor te leggen aan de raad.”. In de herziene fiches, opgesteld in 2010, wordt deze zienswijze hernomen. Het betreft hier de fiches 17 en 20. In deze fiches betoogt de Vlaamse administratie, en dus de Vlaamse Regering, dat zij alle bevoegdheden over de randgemeenten volledig in Vlaamse handen wil krijgen en zelf zal instaan voor een aantal regelingen ten behoeve van de Franstalige minderheid, in de plaats van de mee door Franstaligen bestuurde federale schoonmoeder nu. Trekt men de lijn per analogie door, dan is het duidelijk dat het wetsvoorstel dat met deze motie wordt aangevochten juist de tegenovergestelde richting uitgaat: bevoegdheden die nu in handen zijn van de Vlaamse kamers van de Raad van State worden overgeheveld naar de tweetalige algemene vergadering.

Besluitend kan dus worden gesteld dat het omstreden wetsvoorstel een aanslag vormt op de territoriale indeling van dit land en het principe van niet-inmenging van Franstaligen op Vlaams grondgebied. Met dit wetsvoorstel worden nieuwe faciliteiten ingevoerd ten behoeve van de Franstaligen in de zes randgemeenten waardoor die opnieuw een stuk verder uit Vlaanderen weggesneden worden. Bovendien wordt er een inbreuk gepleegd op de bevoegdheid van de Vlaamse Regering om administratieve rechtscolleges op te richten voor een aantal materies waarover zij bevoegd is, althans toch wat deze zes gemeenten betreft. Om die redenen worden de belangen van Vlaanderen fundamenteel geschaad en is het nodig een belangenconflict tegen dit wetsvoorstel in te roepen.

Joris VAN HAUTHEM

Wim VAN DIJCK

MOTIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op:
 - 1° de vijf Vlaamse resoluties van 3 maart 1999, inzonderheid de resolutie betreffende een aantal specifieke aandachtspunten voor de volgende staatshervorming (*Parl. St.* VI. Parl. 1998-99, nr. 1343/1);
 - 2° de Octopusnota van 1 februari 2008;
 - 3° de Vlaamse regeringsverklaring van 13 juli 2009 (*Parl. St.* VI. Parl. 2009, nr. 31/1);
- overwegende dat de Vlaamse Regering:
 - 1° hierin respect vraagt voor het Nederlandstalige karakter van de rand rond Brussel, de territoriale integriteit van Vlaanderen en het principe van niet-inmenging;
 - 2° zich hierin engageert om de in de wetgeving voorziene instrumenten te hanteren wanneer andere overheden op een of meerdere van haar bevoegdheidsdomeinen ageren;
- gelet op het wetsvoorstel tot wijziging van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973 (*Parl. St.* Senaat 2011-12, nr. 5-1563/1);
- overwegende dat met dit wetsvoorstel:
 - 1° geen rekening wordt gehouden met het territorialiteitsbeginsel en het principe van niet-inmenging door de behandeling van geschillen in de randgemeenten over te hevelen van de Nederlandstalige kamers van de Raad van State naar de tweetalige algemene vergadering van deze instelling;
 - 2° nieuwe faciliteiten in het leven worden geroepen ten behoeve van de Franstalige inwoners van de zes Vlaamse randgemeenten, met name op het vlak van Justitie;
 - 3° de zes Vlaamse randgemeenten rond Brussel opnieuw een stuk verder uit Vlaanderen worden weggesneden;
 - 4° de bevoegdheid van de Vlaamse overheid met betrekking tot het inrichten van eigen Vlaamse administratieve rechtscolleges wordt beknot, met name in de zes randgemeenten;
 - 5° de kans reëel is dat deze nieuwe regeling door de Franstaligen zal worden misbruikt om de omzendbrieven-Peeters/Martens onderuit te halen;
- gelet op artikel 32, §1bis, van de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen;
- gelet op artikel 92 van het Reglement van het Vlaams Parlement;
- verklaart ernstig te worden benadeeld door het wetsvoorstel en vraagt daarom de schorsing van de behandeling van voornoemd wetsvoorstel met het oog op overleg.

Joris VAN HAUTHEM

Wim VAN DIJCK